

Kladno 14. 02. 2021

Základ kázání (Iz 58, 1-9a)

1 „Volej z plna hrdla, bez zábran! Rozezvuč svůj hlas jako polnici! Mému lidu ohlas jeho nevěrnost, domu Jákobovu jeho hříchy. **2** Den co den se mne dotazují, chtějí poznat moje cesty jako pronárod, jenž koná spravedlnost a řád svého Boha neopouští; na spravedlivé řády se mě doptávají, chtěli by mít Boha blízko. **3** „Proč se postíme, a nevíš si toho? Pokořujeme se, a nebereš to na vědomí.“ Právě v den, kdy se postíváte, hovíte svým zálibám a honíte všechny své dělníky. **4** Postíte se jenom pro spory a hádky, abyste mohli svévolně udeřit pěstí. Nepostíte se tak, aby bylo slyšet váš hlas na výšině. **5** Což to je půst, který si přeji? Den, kdy se člověk pokořuje, kdy hlavu sklání jako rákos, žínici obléká a popelem si podestýlá? Dá se toto nazvat postem, dnem, v němž má Hospodin zalíbení? **6** Zdalipak půst, který já si přeji, není toto: Rozevřít okovy svévole, rozvázat jha, dát ujařmeným volnost, každé jho rozbít? **7** Cožpak nemáš lámat svůj chléb hladovému, přijímat do domu utištěné, ty, kdo jsou bez přístřeší? Vidiš-li nahého, obléknout ho, nebýt netečný k vlastní krvi? **8** Tehdy vyrazí jak jitřenka tvé světlo a rychle se zhojí tvá rána. Před tebou půjde tvá spravedlnost, za tebou se bude ubírat Hospodinova sláva. **9** Tehdy zavoláš a Hospodin odpoví, vykřikneš o pomoc a on se ozve: „Tu jsem!“

Zamyšlení

Sestry a bratři, dnešní text nám říká, že se blíží postní období a vstoupíme do období přípravy na Velikonoce. Čeká nás popeleční středa a první postní neděle. Můžeme u této příležitosti meditovat o smyslu našich náboženských rituálů, o našem vztahu s Bohem a s jinými lidmi. Může nám k tomu sloužit text z tzv. třetího Izajáše. Je to text ze zhruba konce 6. století před Kristem. A vysvětluje, proč tolik očekávaná spása nepřichází. Židé již byli zpátky z exilu, ale pořád jim něco chybělo. Necítili, že by byli úplně zachráněni a v bezpečí.

Bůh slibuje spásu, a co slibuje, to také splní, protože je věrný svým slibům. Ale existuje lidská překážka, a to je hřích. Prorok Izajáš upozorňuje lid na jeho hřích a zároveň ho ujišťuje, že Bůh svůj slib nezrušil, co slíbil, platí. Lid se může snažit sebevíc pro řešení svých problémů, ale platí, že jedině Bůh je zdrojem pravé spásy. Co lid potřebuje, je najít cestu k tomuto Bohu.

Izajáš vyčítá lidu, že se dotazuje po Bohu, ale nehledá jeho vůli. Postí se, ale neuvědomuje si, že se postí. Lid se zřejmě nesoustředí na to, co dělá. Jen si plní nějakou povinnost, udělá si čárku, má dobrý pocit, že něco udělal pro svůj hřích a jde páchat další hříchy. Toto vadí Hospodinu. Proto je Prorok vyzván, aby křičel z plna hrdla. Má volat zřetelně jako hlas polnice. Má lidu bez zábran ohlásit jeho nevěrnost a hříchy. Přináší to jednoznačné poselství: Jaký je smysl naší náboženské praxe? Jaký význam má všechno, co děláme jménem

své víry, když v tom není Boží spravedlnost a láska? Jak se skutečně hledá Boží vůle? Jaká je skutečná zbožnost, která se líbí Bohu? Tyto otázky jsou aktuální i pro naši dobu, pro nás dnes.

Středa bude popeleční, a příští neděli je první postní. Co je pro nás půst? Jaký význam mu dáváme? A víme, jak se správně postit? Půst, je to doba náročného a účinného odříkávání se hraničícího s asketismem, v naději, že zapůsobíme na Boha a získáme od Něho požehnání? Nebo je to spíše doba meditace, zpytování, doba návratu k Bohu, doba spravedlnosti a tedy svobody?

Jelikož se člověk nestává člověkem ve svém uzavřeném světě, ale ve vztahu k druhým, potřebuje setkání s druhými, aby našel sám sebe. Moje svoboda je také svobodou druhých lidí. Spravedlnost se děje ve vztahu k druhým. Ve vzájemnosti a přijetí druhých nalézá člověk sebe a osvobozuje se od toho, co ho odcizuje od sebe samého, osvobozuje se od sobectví, násilí, nenávisti a dezintegrace.

Prorok Izajáš nám nabízí skutečný smysl postu, takového, jaký se líbí Bohu: “Rozevřít okovy svévole, rozvázat jha, dát ujařmeným volnost, každé jho rozbít, lámat svůj chléb hladovému, přijímat do domu utištěné, ty, kdo jsou bez přístřeší. Vidíš-li nahého, obléknout ho, nebýt netečný k vlastní krvi.” Někdy si pěstujeme představu, že “starozákonní” Bůh si líbuje v obětních darech, v dodržování obřadných předpisů, ale vidíme, že je to pořád ten milosrdný Bůh, kterého nám zvěstuje Ježíš v Novém zákoně. Milosrdný Bůh si přeje, aby náš skutečný půst spočíval ve zdolání, narušení, zmaření všeho, co nám brání v tom, abychom považovali druhého za skutečného bližního, nikoliv za cíl našeho odcizení. Někdy se podivuji, jak dlouho dokážeme i v našich evangelických sborech zachovat nevraživost vůči druhým lidem, mnohdy kvůli banalitám. Máme přitom pocit, že jsme těmi nejlepšími evangelíky a nejlepšími křesťany.

Půst, který se líbí Bohu, spočívá v dobročinnosti, nikoliv v sebetryznění, a vůbec ne ve snaze trýznit druhé a ukazovat jim své svaly. Nespočívá v tom, co mám na sobě, ale co mám v sobě. Ne na tom, co jím a nejím, co piji a nepiji, ale v tom, co ze mě vychází, hlavně ve vztahu k druhým. Bohu se líbí postní doba, která se stává časem milosrdenství, časem slitování nad potřebnými, s nimiž se můžeme podělit o svůj chléb, o slova radosti. Šetříš jídlo při půstu? Nabídní jídlo bezdomovcům a hladovějícím. (Vynecháváš alkohol? Nabídní bezdomovcům. V mrazech se jim to hodně hodí). Uskromňuješ se při postu? Dej oblečení nahým.

Tak, jak chtěl Tomáš vidět a dotknout se ran Ježíšových, aby poznal, že jeho Pán žije, takhle můžeme i my v ranách tohoto světa vidět živého Boha. Když otevíráme utrpení světa, nalézáme Boha.

Ostatně, jak rozumíme slovům Ježíše z evangelia, jak jsme slyšeli v prvním čtení? „Pojďte, požehnaní mého Otce, ujměte se království, které je vám připraveno od založení světa. Neboť jsem hladověl, a dali jste mi jíst, žíznul jsem, a dali jste mi pít, byl jsem na cestách, a ujali jste se mne, byl jsem nahý, a oblékli jste mě, byl jsem nemocen, a navštívili jste mě, byl jsem ve vězení, a přišli jste za mnou.“ Boha potkáváme tam, kde si všímáme druhých, v jejich křehkosti, jinakosti, ale také v naší vlastní nedokonalosti, ve vlastním strádání a nedostatku. Bůh je s trpícími. Má svoje obydlí tam, kde lidé trpí.

“Zdalipak půst, který já si přeji, není toto.” Říká Bůh ústy proroka Izajáše. Mohli bychom také dodat, zda zbožnost, kterou Bůh chce, a pravá bohoslužba, zda nespočívá ve službě bližnímu, v dobrosrdečnosti a soucitu, v boji proti jakékoliv formě nespravedlnosti, ve společnosti, v politice, v ekonomice a oblasti životního prostředí.

Navzdory tomu všemu nemůžeme zredukovat víru a zbožnost na pouhou vstřícnost vůči druhým. Není ani formou altruizmu. Hnací silou pravé zbožnosti není morálka, nýbrž láska. Jsme-li otevření Boží lásce, musíme sami umět vyzařovat lásku. Izajáš varoval lid, aby si nemyslel, že si nakloní Boha nedomyšleným postem. Jeho poselství je jasné. Bez lásky a spravedlnosti v praxi, všechny naše činy, i ty nejzbožnější, jsou marné. Hledejte nejprve Boží království a jeho spravedlnost, teprve vaše konání bude mít smysl, protože Boží království to je láska a spravedlnost. Amen